פב.

ל) [בכת"י נוסף: דתניא.והוא בתוספתא דפרקין ה"ו, ב) ס"א שאומנתו,

ג) ובכת"י ובמאירי: אבא

א) [בכנו י ובנוחיר: מכנו אוריין איש ליידן], ד) [עי' סוס' נדה יד. ד"ה

רוכבין, ה) [בכת"י נוסף:

בא בימים. ובע"י וגו'], 1) [יומא כח: מימרא

לרב ול"ע ויש ליישב], 1) ס"ח שקיים, ה) [ל"ל

והברסי ערוך], ע) [לח

מכר בהרמב"ם שיהה חלו

קבו א מייי פניינ מוסר איסורי ביאה הלכי יג ומייי פ"ב מהלי מ"ח הלכה ד סמג לאויו הפב טוש"ע אה"ע סימן כב סעיף כ [י"ד סימן רמה כעיף כ כאן: קבה ב מיי׳ פכ״ב מהל׳ איסורי ביאה הלכ׳ ב טוש"ע אה"ע סי' כד: קבו ג מיי שם הלכה יג טוש"ע אה"ע סי כב סעיף כ [י"ד סי' רמה סעיף כ כא]: שם הלכה ח ד ומיי׳ מוש"ע שם סעיף ו]: קבו ה מיי פ"א מהלי מלכים הלכה ו:

תורה אור השלם ו. וְקוֹיֵ יְיָ יַחֲלִיפּוּ כֹחַ יָעֵלוּ אֵבֶר כַּנְּשְׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִינֶעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ: ישעיהו מ לא דשנים ורעננים יהיו:

3. וְאַבְרָהָם זְקַן בָּא יָאַן בְּא וַיִּיְ בַּרַךְּ אֶת אַבְרְהָם בַּכּל:

4. עֶקֶב אֲשֶׁר שְׁמֵע אַבְרְהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתֵי חֻקּוֹתֵי ותורתי: בראשית כו ה

תום' ר"י הזקן

מתני'. רווק. פנוי בלא אשה. סופרים. מלמדי וקאמר ירגיל הרווק את עצמו להיות מן הסופרים. וכן אשה לא תלמד. לא תרגיל ובגמ׳ מפרש טעמא. מי שאין לו אשה. בגמ׳ מפרש. לא ירעה. שלא יבא על הבהמה. בטלית אחת משוח משכר זכור. אחת. משום משכב זכוו. מתירים. שלא נחשרו ישראל לא על הזכור ולא על הבהמה. גמ'. חשרא אמהתא. שמוליכות בניהן לבית הספר. כלל. ומוסיף שלא נשא מימיו, ואתא ר׳ אליעזר ואמר אפילו נשא ומתה. או דלמא כשאינה שרויה אצלו. דת״ק קרי רווק כל מי שאיז לו אשה. ואתא איהו למימר אפילו יש לו אשה ואינה שרויה אצלו שם אסור ללמד. תא אליעזר הוא. וכן עיקר שאם נפרש אינה שרויה יאינו מתייחד עמה, היינו איז לו אשה ומסחכרא שאם הוא בעיר אחת ללמד והניח אשתו בעיר אחרת שאסור דהא אין לו אשה כאן. אית דמפרשי שרויה אצלו ואפילו הכי שרו רבנן. מיהו כל זה

לא שייך הכא לא אמהתא

אבהתא

וכו׳. כלומר כל אדם חייב

ללמד את בנו אומנות

כדמוכיח פ״ק דמכלתין [לעיל ל, ב] מקרא וראה

הבל לשם שמים. ועל זו אנו סומכין השתא שאנו משתמשים בנשים: לא ילמד רווק סופרים. פי׳ תלמידים רווק הוא אדם פנוי שלא נשא אשה מעולם ותרגום של ובחורים כשול יכשלו הוא רווקים (ישעיה מ): לא ירעה בהמה. מפני שיש לו תאוה

יותר מאיש אחר שנשא אשה: יתייחד עם הנשים. פי׳ נקונט׳ 🤧 ואפילו עם נשים הרבה ודווקא רוכל אבל איש אחר מותר וקשה להר"ם דאמר לעיל (דף פא.) אנשים מבפנים ונשים מבחוך חוששין משום יחוד משמע דאסור להתייחד עם נשים הרבה לכ"ע לכן נ"ל לא יתייחד עם הנשים אפילו אשתו עמו דשרינן לעיל (דף פ:) דכיון דהוי רוכל איכא חששה טפיא: אלא הכל לפי זבותו. ס פירוש לפי מזלוב דבני וחיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במולה חליה מילחה לה

הדרן עלך עשרה יוחסין

הכל לשם שמים: מתני' אלא ילמד אדם רווק סופרים ולא תלמד אשה סופרים רבי אלעזר אומר אף מי שאין לו אשה לא ילמד סופרים ר' יהודה אומר לא ירעה רווק בהמה ולא יישנו שני רווקין במלית אחת וחכמים מתירים: גמ' מאי מעמא אילימא משום ינוקי והתניא אמרו לו לר' יהודה ילא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה יאלא רווק משום אמהתא דינוקי אשה משום אבהתא דינוקי: ר' אלעזר אומר אף מי שאין כו': איבעיא להו מי שאין לו אשה כלל או דלמא בשאינה שרויה אצלו תא שמעי אף מי שיש לו ואינה שרויה אצלו לא ילמד

םופרים: ר' יהודה אומר לא ירעה כו': תניא אמרו לו לרבי יהודה לא נחשדו ישראל על משכב זכור ולא על הבהמה: בותני' יכל ישעסקיו עם הנשים לא יתיחד עם הנשים ולא ילמד אדם את בנו אומנות הנשים רבי מאיר אומר לעולם ילמר אדם את בנו אומנות נקיה וקלה ויתפלל למי שהעושר והנכסים שלו שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית מימיך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנם שלא בצער אלא שהורעתי מעשי וקפחתי את פרנסתי יאבא גוריין איש צדיין אומר משום אבא גוריא לא ילמד אדם את בנו חמר גמל קדר ספן רועה וחנוני שאומנותן אומנות ליספים רבי יהודה אומר משמו יהחמרין רובן רשעים והגמלין רובן כשרין הספנין רובן חסידים מוב שברופאים לגיהגם והכשר שבמבחים שותפו של עמלק רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה שאדם אוכל משכרה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ושאר כל אומנות אינן כן כשאדם בא לידי חולי או לִידי זקנה או לידי יִסורין ואינו יכול לעסוק במלאכתו הרי ְהוא מת ברעב אבל התורה אינה כן אלא משמרתו מכל רע בנערותו ונותנת לו אחרית ותקוה בזקנותו בנערותו מהו אומר יוקוי ה' יחליפו כח בזקנותו מהו אומר יעוד ינובון בשיבה וכן הוא אומר באברהם אבינו יואברהם זקןי וה' ברך את אברהם בכל ימצינו ישעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה שנאמ' ַ עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חוקותי ותורותי: גבו תנו רבנן כל שעסקיו עם הנשים סורו רע כגון הצורפים והסריקים והנקורות והרוכלין והגרדיים והספרים והכובסים והגרע והבלן יוהבורסקי ∘האין מעמידים מהם לא מלך ולא ייכהן גדול מאי מעמא לא משום דפסילי אלא משום דויל אומנותיהו תנו רבנן עשרה דברים נאמרו בגרע מהלך על צידוי ורוחו גסה ונתלה ויושב ועינו צרה ועינו רעה אוכל הרבה ומוציא קימעא וחשוד על העריות ועל הגזל ועל שפיכות דמים סדרש בר קפרא לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה מאי היא אמר רב ◊יהודה

ופעמים שהורג נפשות ויש בידו לרפאות העני ואינו מרפא: **טוב שבטבחים.** ספיקי טריפות באות לידו וחס על ממונו ומאכילן: אבל הסורה אינה כן. שאף הבא לידי זקנה או ייסורין ואינו יכול לעסוק בה הוא אוכל ממתן שלרה דכתיב עוד ינובון בשיבה: גב" סורו רע. מנהגו רע. קרבתו רעה להשתדל עמו שיהא סר אליו ובא לביתו: הצורפין. צורפי זהב העושין לנשים שירין נזמים וטבעות: הסריקים. סורק בגדים לנשים פלוקיירד"א: הנקורות. מנקרי ריחים של יד שנשים טוחנות בהם כדתנן בכתובות (דף נט:) אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה טוחנת ואופה ואמרינן (שם) בריחיא דידא: והרוכלין. מוכרין קישוטי בשמים לנשים: והספרין. הנשים לריכות להן בשביל בניהם: והגרע. אומן המקיז דם על שם שמגרע את הדם: הבורסקי. מעבד להם עורות ללבוש ולנעול: והבלן. מחמם מרחלאות: מהלך על לידו ורוחו גסה ונחלה ויושב. שלשתן סימני גאוה אבל אין זו דומה לזו ובכולן הוא חלוק ממדת הכשרים. נתלה ויושב אינו יושב אלא אם כן נסמך או לאחוריו או על זידו דרך גאוה ובשביל שהבריות מוסרין נפשן לידו הוא מתגאה: **ועינו לרה.** בממונו להוליא כלום מפני שהוא מלומד לאכול אלל המקיזין ואינו מלומד להוליא: ועינו רעה. נותן עיניו בבריאים שיחלו ויהיו לריכין לו: אוכל הרבה. שמלומד לאכול עם כמה אנשים בכל יום: ומוליא קימעא. מתוך שמאכלו יפה בלחם נקי ובשר שמן שממעטים את הזבל שכל אדם מכין לסעודת הקזה מאכל בריאהי : וחשוד על העריות. מתוך שהנשים פריכות לו ועסקו עמהן: **ועל הגול.** שהנשים גוזלות מבעליהן ונותנות לו: **ועל שפיכות דמים.** זימנין דשפי ליה לדמא לפחות מרביעיתש: מחטא

פסולין לכ"ג ואפשר דלא גריס בברייתא ולא כ"ג לידי משכב זכור: וחלמים מחיריו. שלא נחשדו במשכב זכור ובהמה: כ"כ התוי"ט במ"ג פ"ח לעדיות ע"ש ודע דהכ"מ בדין ו' בפ"ח מהל' גבו' מ"ט. לא ילמד רווק סופרים אי נימא משום דחשידי רווקים אמשכב מלכים העתיק כל הברייתה זו כלורתה ולא הערה מהשמטה זו ולריכין אנו זכור דתינוקות: אמרו לו לר' יהודה. דמתניתין דאמר לא יישנו שני רווקין לומר דגם לפני הכ"מ היה הגי' ברמב"ם שלפניו בטלית חחת: משום המהתה דינוקי. כמו דאיתא לפנינו בהלכות אמותיהם של תינוקות שמלויות אללו מלכים שם בזה"ל אין מעמידין מלך ולא כ"ג לא קלב ולא ספר וכו' להביא את בניהן לבית הספר: מי שחין נו חשה כלל. ומוסיף חדתנה קמא דקאמר רווק שלא נשא אשה מימיו ואתא ר' אלעזר למימר אפילו

וכן לא תלמד אשה סופרים לא תרגיל

עלמה להיות ממלמדי תינוקות: אף

מי שחין נו חשה. בגמרח מפרש

מאי היא: לא ירעה רווק את

ם הבהמות. שלא יתאוה לה: ולא יישנו

שני רווקים בטלים אחם. שלא יבואו

הכל לשם שמים. ואין דעתי אחריה לחיבת אישות אלא לחיבת קורבה

ולעשות קורת רוח לאמה כשאני מחבב את בתה: בותבר' לא ילמד

רווק סופרים. רווק פנוי בלא אשה: סופרים. מלמדי תינוקות.

כלומר לא ירגיל רווק עלמו להיות ש מן הסופרים ובגמרא מפרש טעמא.

אבל בנוסחם הרמב"ם שהיה לפני התוי"ט לא היה לפני התוי"ט לא היה כתוב כך ועי' ברש"י שבת היתה לו ומתה אבל יש לו ואינה טו. ד"ה שני גרדיים וכו׳ וכן בספר החינוך מלוה מק"ט איתא ולא כ"ג], שרויה אצלו מותר או דלמא כו': בותבר' כל שעסקיו עס הנשים. י) פיי הולך בקומה זקופה, כ) ברכות סג., () [בכת"י: חסדא. וכ"ה בברכות], שמלאכת אומנותו נעשית לנשים והנשים לריכות לו: לא יתייחד עם מ) [ברש"י שברי"ף ובר"ן: להיות ממלמדי תינוקות], הנשים. אפילו עם הרבה נשים לפי שלבו גם ס בהו וכולן מחפות עליו. : שברי״ף ן ברש"י הבהמה. וכבמשנה], ס) [בדפו"ר: בו. ברש"י ואילו איש אחרינא בין שתי נשים תנן (לעיל דף פ:) אבל עם שלש או ארבע שברי"ף ובר"ן: בהן], ע) ו"שפיר" ליתא ברש"י שפיר דמי: נקיה וקלה. מפרש בגמ׳ שבע"י, והד"א], פֹּ [לרש"ל שפיר: ואל יאמר בלבו אומנות זו כאן הס"ד ומתה"ד קדר. אינה מעשרת אלא יבקש רחמים למי שבט"י הל"ח וברש"י שבע"י הד"ח והגירסא בעלי קרנות. ועי בר"ן], 3) [ירושלמי דפרקין], ק) [ברש"י שברי"ף ובר"ן: שמעמידם שהעושר שלו: חמר גמל יספן קדר. בעל קרנות. כל אלו אומנות ליסטיות כשלנים בדרכים הם נכנסים ולוהטים נשדות אחרים], ר) [שבת עלים מן הכרמים ופירות ועוד קכני.], ש) [שס, ע"ש], קכני.], ש) [שס, ע"ש], ס) [ע" מי"ט], א) [מ"ק שנשכרים לאדם ומעבירין על תנאם:

רועה. בהמות שלו ש שמעבירן לרעות

בשדה אחרים: חנוני. מלומד באונאה

להטיל מים ביין לרורות בחטין:

משמו. של הבה גוריה: החמרים

רובו רשעים. מפני ליסטיות: הגמליו

רובן כשרים. שפורשין למדברות

למקום גדודי חיות וליסטין ויראים

לנפשם ומשברים לבם למקום:

הספנין רובן חסידים. שפורשין

למקום הסכנה ותמיד הם ברעדה

יותר מן הגמלין: טוב שברופחים

לגיהנס. אינו ירא מן החולי ומאכלו

מאכל בריאים ואינו משבר לבו למקום

גליון הש"ם

כת.],

יומא כח ע"ב ועי' סוף קנים בפי' הקונטרם שם: בגמ' אין מעמידין מהם

לעזי רש"י

פלוקיירד"א סורקי צמר.

מוסף תוספות

א הואיל ועמקו עמ מוס' מאשתו. הרח"ם. מפני שאיז אשתו מתוך . שצריכות לו ולכן גם הם שבו כו הכן גם הם מחפות עליו. מאירי. ב. כלומר לפי מזלו שזכה להיות מזלו טוב. תוס' הרל"ש, ג. ומיהו איכא למימר דלפעמים המזל משתנה לטוב ע"י זכות

חיים עם האשה אשר חזי ליה מקרא אחרינא ובחרת בחיים זו אומנות. ואפילו הכי לא ילמדו אומנות עם הנשים, שאומנותו עם הנשים וחזי ליה

צריכות לו. לא יתיחד עמהן. לפי שכולן מחפות עליו, ואילו איניש אחרינא עם שתי נשים תנן אבל ג' או ד' מותר. [חמר גמל קדר ספן]. כל אלו גולנים כשהולכים בדרכים גוולים עצים ופירות, ועוד שנשברים לבני אדם ומעבירים על תנאם. רועה. בהמות שלו, שמעבירן בשדות אחרים. חנוני. מלומד בהונאה להטיל מים ביין וצרורות בחטין, כשרים. שפורשים למקום גדודי חיות ולסטים ולבם נשבר. והספנים יותר עומדים במקום סכנה מן הגמלים ולפיכך הם חסידים. טוב שברופאים. שממיתים החולה. שבטבחים. ספק טרפות בא לידם וחסים על ממונם. כל זה פר"ש. ואית דמפרשי שהאומנות מלמדו אכזריות אפילו הטוב שבהם אכזרי ורע כעמלק. גב"ל. הצורפים. צורפי זהב ועושים תכשיטים לנשים. הסריקים. שסורקים בגדים לנשים. [הגקורות]. נוקרי ריחיים לטחון והנשים טוחנות באותן ריחיים של יד כדאמרינן [כתובות נט, ב] אלו מלאכות שהאשה עושה לבעלה טוחנת וכר'. רוכלים. מוכרי בשמים לנשים. ספרים. נשים צריכות להם [בשביל] בניהם. [והגרע]. אומן מקיז דם.